

nationale ombudsman

Rapport

Een onderzoek naar het handelen van het Openbaar Ministerie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie na het uitbrengen van een rechtshulpverzoek aan Thailand.

SAMENVATTING

Dit onderzoek richt zich op de wijze waarop het Openbaar Ministerie (OM), het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Nederlandse politie hebben gehandeld nadat bleek dat de Thaise autoriteiten niet op het gewenste moment gevolg zouden geven aan de uitvoering van een rechtshulpverzoek.

Het OM stuurt in 2014 aan de Thaise autoriteiten een rechtshulpverzoek om bepaalde onderzoekshandelingen te verrichten ten behoeve van een in Nederland lopend strafrechtelijk onderzoek tegen verzoeker. Om de Thaise autoriteiten tot actie te bewegen besluit de liaison officier van de Nederlandse politie, na overleg met de betrokken officier van justitie, om een brief naar de Thaise justitie te sturen. In deze brief wordt de Thai in overweging gegeven om een eigen strafrechtelijk onderzoek te starten. Daarbij wordt de echtgenote van verzoeker, die in het rechtshulpverzoek als getuige was vermeld en tegen wie in Nederland geen strafrechtelijk onderzoek liep, als verdachte genoemd. Verzoekers worden vervolgens aangehouden en in Thailand tot jarenlange gevangenisstraffen veroordeeld.

Verzoekers hebben zich tot de Nationale ombudsman gewend omdat zij zich ernstig benadeeld voelen door het handelen van de Nederlandse overheid. Zij klagen er onder meer over dat het OM en de politie onzorgvuldig zijn geweest door per brief de Thaise autoriteiten te verzoeken om een strafrechtelijk onderzoek naar hen in te stellen.

Uit het rapport komt naar voren dat de betrokken Nederlandse instanties, toen duidelijk werd dat het rechtshulpverzoek door de Thai niet tijdig dreigde te worden uitgevoerd, onzorgvuldig hebben gehandeld. Zij hebben hun acties niet goed voorbereid en zijn het perspectief van verzoekers uit het oog verloren. Dat blijkt onder meer uit de manier waarop is omgegaan met verzoekster. Dat zij in een brief aan de Thai welbewust als verdachte werd genoemd en in verband werd gebracht met drugs gerelateerde delicten, heeft voor haar ernstige gevolgen gehad. Die waren voorzienbaar maar hebben in de besluitvorming geen rol gespeeld.

De Nationale ombudsman vindt dat het OM en de politie verzuimd hebben om vooraf een reële afweging te maken of de ingezette actie zorgvuldig, effectief en proportioneel was.

De mededelingen van het OM, dat zij niet hadden kunnen voorzien dat de Thaise overheid een eigen strafrechtelijk onderzoek naar verzoekers zouden instellen en verzoekers zouden aanhouden, vindt de Nationale ombudsman niet geloofwaardig. De Nederlandse instanties hebben immers zelf het initiatief genomen de Thai in overweging te geven een strafrechtelijk onderzoek in te stellen en daartoe informatie te verstrekken. Dit hebben ze gedaan terwijl zij goed op de hoogte waren van de risico's die een aan drugs gerelateerd strafrechtelijk onderzoek in Thailand met zich meebrengt.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat het vereiste van evenredigheid is geschonden. De overheidsinstanties hebben onzorgvuldig gehandeld. Zij hebben verzuimd af te wegen of de gekozen middelen in evenredige verhouding stonden tot het beoogde doel. De klacht over het handelen van het OM, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie is gegrond.

BEVINDINGEN

Inleiding

Verzoekers wonen in Thailand. Verzoeker is eigenaar geweest van een aantal coffeeshops in Nederland. Het Nederlandse Openbaar Ministerie (OM) deed sinds 2011 strafrechtelijk onderzoek naar zijn zakelijke activiteiten. Het OM verzocht begin juni 2014, in een rechtshulpverzoek, aan de Thaise autoriteiten om bepaalde onderzoekshandelingen te verrichten ten behoeve van het Nederlandse onderzoek. In een brief van 14 juli 2014 van de liaison officer van de politie werd de Thaise autoriteiten in overweging gegeven een eigen onderzoek te starten. Kort daarna zijn verzoekers in Thailand aangehouden en daar beiden veroordeeld tot jarenlange gevangenisstraffen. Verzoekers voelen zich ernstig benadeeld door het optreden van de Nederlandse overheid rondom dit rechtshulpverzoek aan Thailand. Daarom hebben zij hun klacht hierover aan de Nationale ombudsman voorgelegd.

Wat is de klacht?

Verzoekers klagen over de wijze van optreden van het OM en de politie (onder wie de liaison officer te Bangkok) rondom hun aanhouding in Thailand in juli 2014. Verzoekers klagen over de manier waarop door deze Nederlandse instanties in het kader van het rechtshulpverzoek informatie is gedeeld met de Thaise autoriteiten. Met name klagen verzoekers erover dat het OM en de politie onvoldoende zorgvuldigheid hebben betracht jegens verzoekers door op 14 juli 2014 per brief aan de Thaise autoriteiten te verzoeken om te overwegen zelf een strafrechtelijk onderzoek in te stellen tegen verzoekers.

Het onderzoek door de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman begon in september 2016 een oriënterend onderzoek om te beoordelen of er een rol voor hem is weggelegd. De Nationale ombudsman zag geen beletsel voor een onderzoek na te hebben vastgesteld dat er geen (straf)rechtelijke procedures aanhangig waren over dezelfde gedragingen. In maart 2017 startte de ombudsman officieel zijn onderzoek. De minister van Justitie en Veiligheid stelde zich daarop op het standpunt dat er sprake was van een met een strafrechtelijke procedure samenhangende gedraging. Dit betekende volgens het ministerie dat geen medewerking kon worden verleend aan het onderzoek. In overleg met het ministerie is vastgesteld dat de samenloopregeling van artikel 9:23 k Awb van toepassing is. Dit betekent dat het aan de Nationale ombudsman is om te beslissen of hij de klacht in behandeling neemt. Vanwege de belangen van verzoekers en het gegeven dat in april 2018 in Nederland nog geen reëel zicht was op de start van een strafrechtelijke procedure tegen verzoeker, heeft de ombudsman besloten het onderzoek voort te zetten. Daarop is medewerking van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het OM aan het onderzoek van de ombudsman toegezegd. Ten behoeve van het onderzoek heeft de ombudsman

kennisgenomen van door het Ministerie van Justitie en Veiligheid (AIRS)¹ verstrekte stukken over het rechtshulpverzoek, waaronder interne correspondentie. Daarnaast hebben de advocaten van verzoekers aan de ombudsman informatie verstrekt, onder meer over de door hen gevoerde procedures bij de rechtbank in kort geding, het hoger beroep daarvan en stukken die zijn verkregen na WOB-verzoeken aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Ook zijn processen-verbaal verstrekt van de getuigenverklaringen die zijn afgelegd in het kader van de door verzoekers gevraagde voorlopige getuigenverhoren. De ombudsman heeft tevens kennisgenomen van de Kamervragen die zijn gesteld, de antwoorden van de minister van Justitie en Veiligheid en berichtgeving in de media. In de bijlage is een tijdslijn opgenomen van de belangrijke gebeurtenissen. Ten aanzien van de interne correspondentie heeft de minister een beroep gedaan op vertrouwelijkheid. Dat beroep is door de ombudsman gehonoreerd. Dit betekent dat deze stukken niet aan derden zijn toegestuurd en niet in het openbaar rapport zijn opgenomen. Wel is deze informatie, voor zover relevant, meegenomen in de beoordeling.

Het concept verslag van bevindingen is aan de advocaten van verzoekers en de betrokken overheidsinstanties voorgelegd. Hun reacties hebben - waar nodig - geleid tot aanpassingen van het verslag. Voor een deel zijn de reacties afzonderlijk opgenomen onder het hoofdstuk "Reacties op het verslag".

Visie ombudsman

Het uitgangspunt van de Nationale ombudsman is dat het perspectief van de burger geborgd moet worden in alles wat de overheid doet. In dit geval bekijkt de ombudsman hoe de Nederlandse overheid (in dit geval het OM, de politie en de AIRS) is opgetreden in haar contacten met buitenlandse overheidsinstanties. Meer specifiek gaat dit onderzoek over de vraag of de Nederlandse overheidsinstanties in het kader van een hulpvraag (het rechtshulpverzoek) aan het buitenland, op een behoorlijke manier gebruik hebben gemaakt van hun bevoegdheden; of zij in de samenwerking met buitenlandse overheden het perspectief van de burger in acht hebben genomen en of de communicatie met de betrokkenen transparant en duidelijk is geweest.

De Nationale ombudsman laat hierbij meewegen dat Thailand een land is waarmee geen rechtshulpverdrag is gesloten en waarvan algemeen bekend is dat het een streng beleid voert ten aanzien van drugs (gerelateerde) delicten.

---

¹ De AIRS is de Afdeling Internationale aangelegenheden en rechtshulp in strafzaken, van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Wat is er gebeurd?

Inleiding

Sinds enige jaren doet het Nederlandse OM strafrechtelijk onderzoek naar verzoeker en zijn broer. Onder meer vanwege de verdenking van het op grote schaal telen van en handelen in hennep en hasjiesj, het medeplegen van witwassen en deelneming aan een criminele organisatie die tot doel heeft het plegen van drugsdelicten en witwassen.²

Officier van justitie D. (hierna aangeduid als de officier) heeft de leiding over het onderzoek.³ Het OM doet onderzoek in Nederland en in verschillende andere landen, waaronder in Luxemburg, Spanje en Thailand.

In 2012 verzoekt de politie met instemming van de officier aan politieambtenaar E., liaison officer⁴ (hierna te noemen de liaison) in Thailand om de mogelijkheid te verkennen om beslag te leggen op het vermogen en het onroerend goed van verzoeker in Thailand.

Uit de interne correspondentie⁵ kan worden afgeleid dat het onderzoeksteam in 2012 informeert naar de mogelijkheden om een rechtshulpverzoek te doen aan Thailand. Daarbij wordt onder meer vermeld dat rekening moet worden gehouden met het feit dat Thailand nog steeds een doodstraf voor drugsdelicten hanteert. Verder blijkt uit deze correspondentie dat onder ogen is gezien dat hoe meer informatie zal worden opgevraagd waaruit afgeleid kan worden dat sprake is van een criminele organisatie, hoe groter het risico dat de Thaise autoriteiten zelf een onderzoek willen starten.

In november 2013 geven Nederlandse politieambtenaren in Thailand, in aanwezigheid van de officier, een Powerpointpresentatie aan de Thaise autoriteiten over het Nederlandse strafrechtelijke onderzoek naar verzoeker⁶.

---

² Zie rechtshulpverzoek 3 juni 2014.

³ Er is een onderzoeksteam ingesteld: de zaakofficier heeft de leiding, verder nemen de politierechercheurs, en hun eventuele vervangers hierin deel.

⁴ Volgens de reactie van de landelijke eenheid op het verslag van bevindingen is een liaison officer als verbindingsambtenaar namens de Nederlandse politie en justitie naar het buitenland uitgezonden en is één van de vijf formele kanalen die in het kader van internationale politiesamenwerking gebruikt wordt om zowel onderzoeken te laten verrichten in het buitenland als wel informatie te verzamelen en te delen. Het betreft een taakstelling vanuit de politie met een diplomatieke status die via het Ministerie van Buitenlandse Zaken is verkregen op basis van het Verdrag van Wenen.

⁵ Ten aanzien van de interne correspondentie is vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid een beroep gedaan op vertrouwelijkheid. Bij brief van 5 november 2018 heeft de ombudsman op dit verzoek beslist en het beroep op vertrouwelijkheid ten aanzien van de interne correspondentie gehonoreerd. Gelet op dit besluit is vermelding van de specifieke bronnen niet mogelijk.

⁶ Dit blijkt uit de verklaring van de officier van justitie in het voorlopig getuigenverhoor. Volgens deze verklaring is onder meer gesproken over de Nederlandse bevindingen en over de mogelijkheden voor samenwerking met de Thaise autoriteiten.

Het rechtshulpverzoek aan Thailand

In het voorjaar van 2014 bereidt het onderzoeksteam acties voor, die in de eerste week van juli 2014 zouden moeten plaatsvinden in Nederland, Spanje, Luxemburg en ook in Thailand.

Op 24 juni 2014 stuurt het OM, door tussenkomst van AIRS, een rechtshulpverzoek, gedagtekend op 3 juni 2014, naar Thailand.⁷ De rechter-commissaris heeft dit verzoek mede ondertekend, voor zover het zijn bevoegdheden betrof. In dit verzoek staat dat het onderzoek in Nederland zich richt op het medeplegen van op grote schaal telen van en handelen in hennep en hasjiesj, medeplegen van witwassen en deelneming aan een criminele organisatie die tot doel heeft het plegen van drugsdelicten en witwassen. Daarbij is vermeld dat verzoeker ervan wordt verdacht zich in Thailand onder meer schuldig te maken aan witwassen en deelneming aan een criminele organisatie⁸. Het OM vraagt aan de Thaise autoriteiten onder meer om informatie te verstrekken, telefoons te tappen, onderzoek te doen naar bankrekeningen en vermogen, beslag te leggen op deze banktegoeden en onroerende zaken, de woning en het kantoor van verzoekers te doorzoeken en verzoekers partner als getuige te horen. Ook vraagt het OM de officier en enkele Nederlandse politieambtenaren te willen ontvangen en hen toe te staan, waar mogelijk, bij de uitvoering van het verzoek aanwezig te zijn. Het OM verzoekt niet om verzoeker en zijn partner aan te houden. Het OM verzoekt te bevorderen dat de telefoontap actief is op of vóór 1 juli 2014, en de overige acties in Thailand uit te voeren tussen 21 en 27 juli 2014. Dit omdat het rechtshulpverzoek deel uitmaakt van een gecoördineerde actie en het de bedoeling is dat deze acties op redelijke termijn aansluiten op de opsporingsacties in Europa⁹.

Op 2 juli 2014 vinden de geplande politieacties in Spanje en in Luxemburg plaats en op 4 juli 2014 in Nederland.

Naar aanleiding van het bericht van de Thaise Attorney-General (hierna AG) dat de Thai het rechtshulpverzoek in juli 2014 niet (kunnen) uitvoeren, overlegt de liaison met de Thaise AG.

Daarop bericht de liaison aan de officier dat als Nederland een schriftelijk verzoek zou doen aan Thailand om zelfstandig strafrechtelijk onderzoek te doen, Thailand het rechtshulpverzoek versneld zal afhandelen.¹⁰

---

⁷ Dit blijkt uit de reactie op het verslag van bevindingen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid van 31 januari 2019.

⁸ Zie tekst rechtshulpverzoek.

⁹ In het rechtshulpverzoek is vermeld: "*Het is voor het onderzoeksteam van belang dat deze telefoontaps vóór 1 juli 2014 operationeel zijn, omdat in de eerste week van de maand juli 2014 in diverse landen in Europa door politie en justitie opsporingsacties zullen worden uitgevoerd om in dit onderzoek bewijs te verzamelen en beslag op vermogen te leggen*".

¹⁰ Dit blijkt uit de verklaringen van de liaison en de officier in het voorlopig getuigenverhoor.

De assistent van de liaison en de assistente van de Thaise AG stellen vervolgens een conceptbrief op die wordt voorgelegd aan de officier.

De officier gaat akkoord met de concepttekst¹¹. De officier verklaart daarover dat de aanhef en het slot van deze brief toen nog niet waren gemaakt en later zijn toegevoegd. De Nederlandse politie liaison in Thailand heeft de brief getekend en op 14 juli 2014 naar de Thaise AG gestuurd.

In deze brief verzoekt de liaison om een strafrechtelijk onderzoek in Thailand tegen verzoekers te overwegen, en om alle nodige procedures te starten onder de Thaise wet. In deze brief wordt de verdenking zoals die in het rechtshulpverzoek is opgenomen, herhaald¹². Ook staat in deze brief informatie over de drugsdelicten in Nederland. In deze brief wordt verzoekster als verdachte genoemd (in het rechtshulpverzoek werd zij als getuige aangeduid). In het slot van de brief wordt verzocht om te overwegen om een strafrechtelijk onderzoek te starten, en elk relevant onderzoek te doen overeenkomstig artikel 20¹³ van de Thaise Strafwet, en om elke nodige procedure te starten naar de verdachten, onder de Thaise wet:

"I would therefore, Mr. Attorney General, request your kind cooperation and consideration to initiate a criminal case, conduct any relevant investigation in accordance with article 20 of the Thai Criminal Procedure Code and take all necessary proceeding against the said suspects under Thai related laws."

De officier verklaart daarover tegenover de rechter-commissaris op 7 september 2016 in het kader van het voorlopig getuigenverhoor dat de tijd toen begon te dringen. De acties van 2 en 4 juli genereerden publiciteit en de verdachten kwamen zo op de hoogte dat er een onderzoek liep. Er ontstond het risico dat potentiële bewijsmiddelen en vermogens weggemaakt zouden worden. De officier stelt dat hij te horen kreeg dat de uitvoering van het verzoek bespoedigd kon worden middels een zelfstandig Thais onderzoek waarin onze (lees: De Nederlandse) verzoeken zouden worden meegenomen.

De officier verklaart: *"Ik heb dit voorstel voorgelegd aan de plaatsvervangend-hoofdofficier. Ik heb voorgelegd dat de uitvoering van het verzoek vertraging opliep en het voorstel voorgelegd dat de Thai zelf onderzoek konden doen als wij informatie zouden overleggen met als doel de uitvoering van het rechtshulpverzoek te bespoedigen. De parketsecretaris¹⁴ heeft het besproken met het Bureau Internationale Rechtshulp Strafzaken (BIRS)¹⁵ van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Hij heeft op mijn verzoek de rechter-commissaris van dit plan op de hoogte gesteld. De rechter-*

¹¹ Dit heeft de liaison verklaard in het voorlopig getuigenverhoor.

¹² Het plegen van drugsdelicten in Nederland, het leiding geven aan een criminele organisatie en in Thailand witwassen en deelneming aan een criminele organisatie.

¹³ De liaison verwijst naar artikel 20 van de Thai Criminal Procedure Code omdat daarin de Attorney General is aangewezen als de 'inquiry official' (reactie op het verslag van bevindingen van de secretaris generaal van 31 januari 2019).

¹⁴ In de originele tekst staat hier de naam van de parketsecretaris.

¹⁵ BIRS betreft een oude aanduiding is thans AIRS.

commissaris is dus geïnformeerd. Het was niet de rechter-commissaris die op de zaak zat, maar een rc (rechter-commissaris, No) die hem in de vakantie verving. Ik heb een afweging gemaakt en een aantal omstandigheden hebben bij mijn beslissing een rol gespeeld. Ik heb gekeken naar de ernst van de feiten waarvan (verzoeker, No) werd verdacht: drugshandel, witwassen en deelname criminele organisatie. Het betrof ernstige verdenkingen van ernstige strafbare feiten gepleegd gedurende een langere periode. Ik heb verder afgewogen dat het Ministerie van Veiligheid en Justitie¹⁶ was geraadpleegd en had aangegeven geen bezwaren te hebben. Dit is een belangrijke overweging geweest. Ik heb verder geprobeerd te bedenken wat de eventuele gevolgen zouden kunnen zijn. Die gevolgen waren moeilijk in te schatten. Het verzoek om zelfstandig onderzoek te starten zou kunnen worden afgewezen of worden toegewezen. Of het eventueel door de Thai te starten onderzoek tot vervolging en bewezenverklaring zou kunnen leiden, was op voorhand niet of nauwelijks in te schatten. Al deze omstandigheden bij elkaar – en de toestemming van de plaatsvervangend hoofdofficier – hebben er toe geleid dat ik heb ingestemd met verzending van de brief. Deze was noodzakelijk: de acties in Europa hebben plaatsgevonden en er is geen alternatief om in het bezit te komen van het bewijsmateriaal in Thailand."

Volgens de officier was de brief van 14 juli 2014 nodig omdat er geen alternatief was om in bezit te komen van het bewijsmateriaal in Thailand.¹⁷ De officier verwijst naar de liaison om het juiste wetsartikel te noemen, hij kent artikel 20 van de Thaise strafwet niet. De partner van verzoeker is volgens de officier in de brief van 14 juli 2014 als verdachte genoemd, om de Thaise autoriteiten aanknopingspunten te verschaffen om het gevraagde strafrechtelijke onderzoek in te stellen. De officier verklaart in het voorlopig getuigenverhoor hierover: *"De zaak is veranderd omdat het rechtshulpverzoek niet tijdig werd uitgevoerd en om een zelfstandig onderzoek werd verzocht. Dan moet je de Thai iets in handen geven om dat onderzoek te beginnen, aanknopingspunten verschaffen. Vandaar dat zij in die brief als verdachte werd aangemerkt."* Verder stelt hij dat het niet ongebruikelijk is dat het buitenland voorstelt zelf een onderzoek te starten om op deze manier de afwikkeling van een rechtshulpverzoek te bespoedigen.

Het Thaise onderzoek

Twee politieambtenaren van het Nederlandse onderzoeksteam zijn op 19 juli 2014 in Bangkok om bij de doorzoeking van de woning en bij de verhoren van verzoeker aanwezig te zijn. Zij krijgen hiervoor echter geen toestemming van de Thaise autoriteiten. De Thaise autoriteiten willen hen, en de liaison, onder ede verhoren. De politieambtenaren weten aanvankelijk niet dat de Thaise autoriteiten zelf een onderzoek zijn gestart. Na overleg met de officier (die ermee instemt dat zij het rechtshulpverzoek zullen toelichten) leggen de twee politieambtenaren en de liaison op 21 juli 2014 in het Engels een verklaring af¹⁸. Tijdens deze verhoren komt ter sprake dat de Thaise autoriteiten een strafrechtelijk onderzoek starten tegen verzoeker naar feiten die op grond van de Thaise wet strafbaar zijn. De politieambtenaren verklaren over het Nederlandse

¹⁶ Thans Ministerie van Justitie en Veiligheid.

¹⁷ De officier verklaart dit in het voorlopig getuigenverhoor.

¹⁸ Dit blijkt uit de verklaringen van de politieambtenaren en de liaison in het voorlopig getuigenverhoor.

onderzoek en overhandigen documenten over het rechtshulpverzoek en het Nederlandse strafonderzoek (waaronder financiële informatie, de structuur van de organisatie, en de strafbare feiten in Nederland)¹⁹.

Op 23 juli 2014 doet de Thaise politie een inval in de woning van verzoekers en houden verzoekers aan.

Uit de interne mailwisseling van de officier met de AIRS en de politie²⁰ en volgens de verklaring van de officier in het voorlopig getuigenverhoor was het niet de bedoeling en was vooraf niet bedacht dat de Thaise autoriteiten zelf verzoekers zouden vervolgen en hen zouden aanhouden²¹. Volgens de politieambtenaren en de liaison was het hen niet duidelijk dat de verklaringen die zij op 21 juli 2014 hadden afgelegd als bewijs zouden worden gebruikt in het Thaise strafrechtelijke onderzoek. Er is tevoren niet gesproken over de consequenties die het afleggen van een verklaring mogelijk zouden kunnen hebben.²²

Op 23 juli 2014 informeert de officier de advocaten van verzoeker per e-mail. Hij meldt daarin onder meer dat de Thaise autoriteiten zelfstandig een onderzoek naar verzoeker en zijn partner hebben gestart en dat zij zijn aangehouden. Hij geeft daarbij aan dat het onderzoek deels is gestart op grond van informatie uit het Nederlandse onderzoek. Hij wijst erop dat de aanhoudingen niet op zijn verzoek hebben plaatsgevonden en stelt dat er in het rechtshulpverzoek ook niet om is verzocht. Ten slotte stelt de officier dat de op 17 juli 2014 met de advocaten gemaakte afspraak dat verzoeker uitgenodigd zal worden voor verhoor in het kader van de Nederlandse strafzaak gewoon blijft staan.

De officier verklaart later dat hij verrast was door de aanhouding. Hij is het niet eens met de stelling dat verzoeker op basis van het rechtshulpverzoek is aangehouden. Volgens de officier is de aanhouding verricht op basis van eigen onderzoek van de Thaise autoriteiten. Hij stelt: "*Vanaf dat moment is het aan de Thai om te beoordelen of zij iets kunnen met de informatie, wat zij doen met die informatie en welke acties zij ondernemen. Daar sta ik buiten. U vraagt mij of alle acties die de Thai ondernemen op basis van mijn verzoek buiten mijn verantwoordelijkheid vallen. Het Thaise onderzoek gaat buiten mijn verantwoordelijkheid om. De verantwoordelijkheid voor het strafrechtelijk onderzoek in Thailand ligt bij het OM in Thailand.*"²³

---

¹⁹ Dit blijkt uit de verslagen van de verklaringen die de politieambtenaren op 21 juli 2014 hebben afgelegd.

²⁰ Zie noot 5 m.b.t. interne correspondentie.

²¹ De officier verklaart in het voorlopig getuigenverhoor op 7 september 2016 dat het voor hem niet voorzienbaar was dat verzoeker zou worden aangehouden en dat hij dit niet bij de Thaise autoriteiten is nagegaan.

²² De twee politieambtenaren verklaren in het voorlopig getuigenverhoor dat niet vooraf is bedacht of besproken waarom de Thaise autoriteiten hen willen verhoren en wat de gevolgen van deze verklaringen zouden zijn. Doel van de reis was ondersteuning van het rechtshulpverzoek, het geven van een toelichting. Nu werd iets gevraagd waar ze niet op voorbereid waren.

²³ Verklaring van de officier in het kader van het voorlopig getuigenverhoor op 7 september 2016.

De verantwoordelijk hoofdofficier van Justitie verklaart later tegenover Nederlandse media onder meer: *"De Thai hebben onze informatie gebruikt om een zelfstandig onderzoek naar witwassen te starten. Dat is hun goed recht. Dat is te betreuren vanuit het licht van (verzoeker, No) gezien en zijn familie. Ik kan nogmaals benadrukken dat dat nooit onze bedoeling is geweest maar ik kan niet de autoriteiten van een ander land vertellen wat ze wel of niet mogen doen."*²⁴

Uit interne correspondentie kort voorafgaand aan de start van het Thaise onderzoek blijkt dat de officier bij de liaison heeft geïnformeerd of het risico bestond dat verzoeker de doodstraf zou worden opgelegd. De liaison gaf de garantie dat verzoeker geen doodstraf boven het hoofd hing voor de feiten waarvan hij werd verdacht. Op witwassen staat geen doodstraf. De officier geeft daarbij aan dat hij deze garantie van belang acht omdat de Thai hun onderzoek voor een deel op de door Nederland verstrekte informatie starten.

De officier verklaart tegenover de rechter commissaris in het kader van het voorlopig getuigenverhoor onder meer: *"(..) Van tevoren heb ik met mijn team besproken dat het rechtshulpverzoek op witwassen zou worden toegespitst. Er is later op mijn verzoek wat meer de nadruk gelegd dat het om witwassen moest gaan, omdat het in Thailand in hoofdzaak om de verdenking van witwassen ging. Het was lastig een rechtshulpverzoek op te stellen zonder over drugs te praten. Wij wilden het woord drugs zo veel mogelijk vermijden met oog op de hoge straffen die daar in Thailand op staan. In de kop van het rechtshulpverzoek staat ook dat het om witwassen gaat"*.

Tijdens dit verhoor verklaart de officier verder dat hij niet geïnformeerd heeft naar de in Thailand te eisen straf. De straf die verzoeker uiteindelijk is opgelegd was voor hem niet voorzienbaar, aldus de officier.

In september 2014 overlegt de officier (samen met de twee politieambtenaren in Thailand) met de Thaise autoriteiten over de vraag wie verzoeker moet gaan vervolgen: Nederland of Thailand. Nederland wil verzoeker zelf vervolgen. De Thaise autoriteiten gaan hier niet mee akkoord. De voorlopige afspraak wordt gemaakt dat Thailand verzoeker vervolgt voor witwassen en dat Nederland verzoeker vervolgt voor deelname aan een criminele organisatie.²⁵ De officier bespreekt deze afspraak in Nederland met zijn leidinggevende, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en BIRS²⁶. Bij brief van 20 januari 2015 aan de Thaise AG, bevestigt de officier de afspraak met de Thai dat de Thai verzoeker enkel zullen vervolgen voor witwassen van onroerend goed, van gelden en van andersoortige goederen welke zich op het grondgebied van Thailand bevinden en welke feiten (deels) op het grondgebied van Thailand zijn gepleegd.

Bij brieven van 25 september 2014 en 8 oktober 2014 verzoekt de Thaise justitie aan Nederland om informatie (bewijsmateriaal, op grond van documenten) uit de Nederlandse strafzaak. In november 2014 ontvangt Nederland een officieel rechtshulpverzoek, waarin de Thaise autoriteiten verzoeken om toestemming te verlenen om de eerder beschikbaar

---

²⁴ Uit de reportage van Omroep Brabant op 27 juli 2015.

²⁵ Idem.

²⁶ BIRS betreft een oude aanduiding is thans AIRS.

gestelde informatie uit het Nederlandse onderzoek te mogen gebruiken in het kader van hun strafzaak.

In de periode tussen mei 2014 en november 2014 maakt verzoeker bezwaar tegen het bevel van de officier dat aan hem kennisneming van processtukken uit de strafzaak werd onthouden.

Verder vordert verzoeker in kort geding onder meer dat de Staat een uitleveringsverzoek doet en stukken overlegt ten aanzien van het rechtshulpverzoek aan Thailand. De rechtbank wijst deze verzoeken bij uitspraak van 16 december 2014 af en overweegt onder meer dat de voorzieningenrechter niet met voldoende mate van waarschijnlijkheid kan vaststellen dat van een causaal verband (tussen de door eiser gestelde onrechtmatige handelingen van gedaagde en zijn schade) sprake is²⁷.

Het vonnis van de rechtbank wordt in hoger beroep bekrachtigd. Het hof overweegt in zijn uitspraak van 23 juni 2015 onder meer dat naar voorlopig oordeel van het hof niet gezegd kan worden dat de Staat niet in redelijkheid heeft kunnen handelen zoals hij heeft gedaan²⁸.

De politieambtenaren en de liaison leggen in juni en juli 2015 in het kader van het Thaise strafrechtelijke onderzoek verklaringen af over het Nederlandse onderzoek.

Verzoeker wordt op 10 november 2015 in Thailand veroordeeld tot 103 jaar gevangenisstraf waarvan hij 20 jaar effectief moet zitten. Verzoekster wordt in eerste aanleg in Thailand veroordeeld tot 18 jaar waarvan zij 12 jaar moet ondergaan. Op 2 maart 2017 wordt verzoeker in hoger beroep veroordeeld tot 75 jaar, waarvan hij 20 jaar moet zitten en verzoekster tot 11 jaar waarvan zij 7 jaar en 4 maanden effectief moet zitten.

---

²⁷ ECLI:NL:RBDHA:2014:15729.

²⁸ ECLI:NL:GHDHA:2015:1593.

BIJLAGE²⁹

Tijdslijn

1 november 2011 Voorjaar 2012	Start strafrechtelijk onderzoek tegen verzoeker; Departement ontvangt van het OM een concept rechtshulpverzoek van Nederland aan Thailand;
23 november 2013	PowerPointpresentatie door delegatie van Nederlandse OM aan de Thaise autoriteiten;
3 juni 2014	Toezending definitief rechtshulpverzoek van het OM aan Thailand via departement Justitie en Veiligheid en Buitenlandse Zaken;
14 juli 2014	Brief van de Nederlandse politieliaison in Thailand aan de Procureur-Generaal van het OM in Thailand. Daarin wordt de Thaise autoriteiten in overweging gegeven een eigen onderzoek te starten;
14/17 juli 2014 21 juli 2014	Mailwisseling tussen de officier en advocaten van verzoeker; Nederlandse politiefunctiefunctionarissen en de liaison leggen onder ede een verklaring af bij de Thaise aanklager;
23 juli 2014	Aanhouding verzoeker en zijn Thaise partner;
23 en 24 juli 2014 16 september 2014	Mailwisseling tussen de officier en de advocaten van verzoeker Brief van de officier aan Thaise autoriteiten waarin uitleg wordt gegeven over het gedoogbeleid;
september 2014	Mondelinge overeenkomst met Thailand dat verzoeker in Thailand uitsluitend wordt vervolgd ter zake van witwasdelicten gepleegd in Thailand;
oktober 2014 6 november 2014	Mailwisseling tussen verzoekers advocaten en de officier/ AIRS; Nederlandse staat in kort geding gedagvaard. Gevorderd wordt onder meer dat de Staat een uitleveringsverzoek doet en stukken overlegt betreffende het rechtshulpverzoek aan Thailand;
13 november 2014	Ontvangst van stukken ter uitvoering van het rechtshulpverzoek van Nederland aan Thailand;
17 november 2014	Ontvangst van een rechtshulpverzoek van Thailand; verzoek van 25 september 2014 en van 8 oktober 2014
16 december 2014	Verzending van stukken ter uitvoering van het rechtshulpverzoek aan Thailand door ministerie van Justitie en Veiligheid;
16 december 2014 20 januari 2015	Uitspraak kort geding ECLI:NL:RBDHA:2014:15729 Brief van het OM aan Procureur-Generaal van het Thaise OM inzake bevestiging van de in september 2014 gemaakte afspraken omtrent vervolging;
21 januari 2015	Toezending van uit Thailand ontvangen stukken door departement aan het OM;

²⁹ Deze lijst is vrijwel geheel gebaseerd op de tijdslijn zoals die is opgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie en die is gevoegd bij het besluit van 18 oktober 2017 op het WOB-verzoek.

30 januari 2015	Antwoordbrief van Procureur-Generaal van het Thaise OM met daarin akkoord bevestiging afspraken
17 februari 2015	Toezending aanvullende stukken ter uitvoering van het rechtshulpverzoek aan Thailand;
27 mei 2015	Toezending aanvullende stukken aan Thailand;
22 juni 2015: juni 2015	Toezending aanvullende stukken aan Thailand; Nederlandse politiefunctionarissen leggen een verklaring af ten overstaan van de Thaise rechter in het kader van de Thaise strafzaak tegen verzoeker;
23 juni 2015	Arrest gerechtshof Den Haag (hoger beroep tegen uitspraak kort geding; ECLI:NL:GHDHA:2015:1593;
7 juli 2015	Verhoor van de Nederlandse politieliaison als getuige in de Thaise strafzaak tegen verzoeker;
21 juli 2015	Aanvullend rechtshulpverzoek aan Thailand;
10 november 2015	Verzoeker wordt in Thailand veroordeeld tot 103 jaar gevangenisstraf waarvan hij 20 jaar moet ondergaan;
3 maart 2016	Beschikking rechtbank Den Haag. Rechtbank beveelt een voorlopig getuigenverhoor van vijf getuigen;
17 maart 2016	Rechtshulpverzoek Nederland aan Thailand;
9 mei 2016	Ontvangen stukken van Thailand;
5 september 2016	Start voorlopig getuigenverhoor: de liaison, twee politieambtenaren, de parketsecretaris en de officier;
7 september 2016	start vooronderzoek Nationale ombudsman;
17 oktober 2016	brief verzoeker aan De Koning;
19 januari 2017	Brief minister van Justitie en Veiligheid als antwoord op brief van verzoeker aan De Koning.

Reacties op het verslag van bevindingen

Verzoekers:

De advocaten van verzoekers merken op dat de officier, de liaison en de politieambtenaren niet zijn nagegaan of de brief van 14 juli 2014 en de nadien afgelegde verklaringen tot aanhouding of vrijheidsbeneming van verzoekers zouden kunnen leiden. Verder wijzen zij erop dat deze betrokkenen niet zijn nagegaan of het afleggen van verklaringen en het verstrekken van stukken tot verdere vrijheidsbeneming van verzoekers zouden kunnen leiden. Evenmin zagen zij aanleiding iets te pogen om de invrijheidsstelling van verzoekers te bewerkstelligen.

Tot slot wijzen de advocaten op de erbarmelijke detentieomstandigheden waarin verzoekers verkeren.

Secretaris-generaal van het Ministerie van Justitie en Veiligheid:

Ten aanzien van pagina 3, tweede alinea

De secretaris-generaal geeft aan dat door de beschrijving onder "*visie van de Nationale ombudsman*" de indruk kan ontstaan dat sprake is van een eenzijdige belangenafweging. Het belang van de opsporing en vervolging van (ernstige) strafbare feiten lijkt niet te worden meegenomen in de oordeelsvorming. Volgens de secretaris generaal betreft het een zwaarwegend belang dat bij de oordeelsvorming niet kan ontbreken.

Derde alinea

Verder hecht de secretaris generaal eraan op het volgende te wijzen: "*Nederland heeft slechts met een beperkt aantal landen een bilateraal rechtshulpverdrag gesloten. De samenwerking met landen buiten de Europese Unie vindt in de regel plaats op basis van multilaterale verdragen. Impliciet kan door deze wijze van formuleren de indruk ontstaan dat het ontbreken van een bilateraal rechtshulpverdrag met Thailand een probleem is, maar dat is niet aan de orde*".

Vierde alinea:

Ten aanzien van de vierde alinea stelt de secretaris-generaal: "*De in de eerste alinea beschreven voorgeschiedenis is niet volledig, zoals reeds aangegeven bij de opmerkingen bij de inleiding op pagina 1. In het bijzonder geldt dat ten aanzien van het Nederlandse onderzoek.*

Aangegeven wordt dat het Nederlandse Openbaar Ministerie strafrechtelijk onderzoek doet naar onder meer verzoeker en zijn broer. Het feit dat het onderzoek zich daarnaast nog richtte op tientallen andere verdachte natuurlijke en rechtspersonen ontbreekt ten onrechte".

In reactie op voetnoot 14 van het verslag (tekst nu opgenomen op blz. 7 tweede alinea):
Niet vermeld wordt dat de officier van justitie in het voorlopig getuigenverhoor ook heeft gemeld dat de voormalig echtgenote van (naam verzoeker) op basis van de bevindingen in het Nederlands strafrechtelijk onderzoek als verdachte was aan te merken, maar dat het OM niet voornemens was om haar in Nederland strafrechtelijk te vervolgen.

In reactie op pagina 9

Eerste alinea

Een belangrijk gegeven, namelijk dat op het justitiële rechtshulpverzoek van Thailand door Nederland is gereageerd dat de betreffende stukken zijn verstrekt en dat ook toestemming is verleend voor justitieel gebruik daarvan (althans, dat komt voort uit die verstrekking) wordt niet genoemd. Echter, het feit dat dit is gebeurd, is van belang voor een compleet beeld van het feitencomplex. De dag dat AIRS deze stukken naar Thailand zond, is de dag waarop de voorzieningenrechter de handelwijze van Nederland in dezen niet onrechtmatig achtte: een belangrijke constatering.

Daarnaast dient opgemerkt te worden dat (verzoeker) ten tijde van het vonnis in eerste aanleg en ook al geruime tijd daarvoor niet meer gehuwd was met (verzoekster). Er dient dan ook te staan zijn voormalig echtgenote.

BEOORDELING

Inleiding

Zoals hiervoor is weergegeven is het uitgangspunt van de Nationale ombudsman dat het perspectief van de burger geborgd moet worden in alles wat de overheid doet.

In dit onderzoek staat de vraag centraal of de Nederlandse overheidsinstanties bij hun hulpvraag aan het buitenland op een behoorlijke manier gebruik hebben gemaakt van hun bevoegdheden. De ombudsman toetst het optreden van deze instanties aan de normen van de behoorlijkheid, in dit geval het vereiste van evenredigheid. Dit vereiste houdt in dat de overheid een middel kiest om haar doel te bereiken dat niet onnodig ingrijpt in het leven van de burger en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

De ombudsman is zich ervan bewust dat verzoeker en de Nederlandse overheid al jaren verwikkeld zijn in diverse juridische procedures. Het handelen waar de klacht van verzoekers op ziet, vond plaats in het kader van een strafrechtelijk onderzoek tegen verzoeker. Omdat de ombudsman geen gedragingen beoordeelt waarop de rechter toeziet en rechterlijke beslissingen respecteert, is dit onderzoek beperkt. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op het handelen van de Nederlandse overheid vanaf het moment dat duidelijk werd dat de Thaise autoriteiten niet binnen de gewenste termijn uitvoering zouden geven aan het Nederlandse rechtshulpverzoek. Over het rechtshulpverzoek zelf en de geschillen die onderwerp zijn (geweest) van juridische procedures, geeft de ombudsman geen oordeel.

Algemeen beeld

De bevindingen leiden tot het beeld dat de betrokken Nederlandse autoriteiten de regie zijn kwijt geraakt en jegens verzoekers niet zorgvuldig hebben gehandeld toen begin juli 2014 duidelijk werd dat de Thai het rechtshulpverzoek niet op het door het onderzoeksteam gewenste moment zouden gaan uitvoeren. Dat de acties die vanaf dat moment zijn uitgevoerd, niet goed voorbereid en doordacht waren en dat het perspectief van verzoekers daarbij uit het oog is verloren, blijkt onder meer uit het volgende.

Vervolging door de Thai: te verwachten?

De Nederlandse verantwoordelijken blijven volhouden dat het niet de bedoeling was en dat vooraf niet was bedacht dat de Thaise autoriteiten verzoekers zelf zouden vervolgen en hen zouden aanhouden. Dit komt de ombudsman ongeloofwaardig voor nu in de brief van 14 juli 2014 aan de Thaise autoriteiten expliciet gevraagd wordt om tegen verzoeker en ook zijn partner alle nodige procedures te starten onder de Thaise wet. De informatie op basis waarvan deze procedures moesten worden gestart, is door deze zelfde Nederlandse instanties geleverd, te weten in 2013 in de vorm van de Powerpointpresentatie, het rechtshulpverzoek van juni 2014 en in de brief van 14 juli 2014. Het betreft informatie over de Nederlandse verdenkingen tegen verzoeker die zien op drugserelateerde delicten.

De verantwoordelijke Nederlandse autoriteiten waren zich terdege bewust van het strenge beleid van Thailand ten aanzien van drugsdelicten. Uit de stukken blijkt namelijk dat dit aanvankelijk voor het onderzoeksteam ook een reden was om voorzichtig te zijn. Bij het verzoek uit 2012 om na te gaan of een rechtshulpverzoek tot de mogelijkheden behoorde, is vermeld dat rekening moet worden gehouden met het feit dat Thailand nog steeds een doodstraf voor drugsdelicten hanteert. Verder blijkt uit de verklaringen van de officier dat de term drugs vermeden moest worden vanwege het strenge klimaat. Om die reden is - met het oog op de hoge straffen - bij het opstellen van het rechtshulpverzoek geprobeerd het woord drugs zo veel mogelijk te vermijden. Dit heeft ertoe geleid dat in de kop van het rechtshulpverzoek is vermeld dat het om witwassen gaat.

In de brief van 14 juli 2014 wordt vervolgens informatie verstrekt over de drugsdelicten waarvan verzoeker in Nederland werd verdacht en wordt verzoekster als verdachte genoemd terwijl naar haar geen strafrechtelijk onderzoek in Nederland liep en het ook niet de bedoeling was daartoe over te gaan. In het slot van de brief worden de Thaise autoriteiten expliciet verzocht te overwegen een strafrechtelijk onderzoek tegen verzoekers te starten.

Dat de Nederlandse verantwoordelijken dus wel degelijk verwachten dat de Thai verzoekers zouden vervolgen, blijkt ook uit het feit dat de officier in antwoord op de vraag waarom verzoekster in de brief van 14 juli 2014, anders dan in het rechtshulpverzoek, als verdachte wordt bestempeld, stelt dat zij 'de Thaise autoriteiten iets in handen moesten geven om het onderzoek te starten.'

Gelet op deze gang van zaken is de mededeling van de verantwoordelijk hoofdofficier van Justitie dat het nooit de bedoeling is geweest dat de Thai de verstrekte informatie zouden gebruiken om een zelfstandig onderzoek naar witwassen te starten, volstrekt ongeloofwaardig.

Aanhouding van verzoekers: te verwachten?

De officier verklaart desgevraagd dat hij verrast was door de aanhouding van verzoekers. Hij wijst erop dat de aanhouding is verricht op basis van eigen onderzoek van de Thaise autoriteiten en stelt: *(..)"Vanaf dat moment is het aan de Thai om te beoordelen of zij iets kunnen met de informatie, wat zij doen met die informatie en welke acties zij ondernemen. Daar sta ik buiten.(...) Het Thaise onderzoek gaat buiten mijn verantwoordelijkheid om. De verantwoordelijkheid voor het strafrechtelijk onderzoek in Thailand ligt bij het OM in Thailand."* Deze uitspraak is moeilijk te plaatsen nu diezelfde officier kort voorafgaand aan de start van het Thaise onderzoek heeft geïnformeerd of het risico bestond dat verzoeker de doodstraf zou worden opgelegd. De officier geeft daarbij aan dat hij daarover zekerheid wilde hebben omdat de Thai hun onderzoek voor een deel op de door Nederland verstrekte informatie starten. Hieruit blijkt dat de officier wel degelijk verwachtte dat verzoekers een strenge bestraffing boven het hoofd hing.

Rol politieambtenaren

Ten slotte blijkt uit het onderzoek dat enkele betrokken Nederlandse politieambtenaren eind juli 2014 volledig verrast werden door de gang van zaken. Zij reisden naar Thailand met als doel aanwezig te zijn bij de doorzoeking van de woning van verzoekers en bij de verhoren van verzoeker. Zij kregen hiervoor geen toestemming van de Thaise autoriteiten maar werden vervolgens door de Thaise autoriteiten als getuige verhoord. Ze legden een verklaring af en overhandigen documenten over het rechtshulpverzoek en het Nederlandse strafonderzoek (waaronder financiële informatie, de structuur van de organisatie, en de strafbare feiten in Nederland).

Desgevraagd verklaren deze politieambtenaren en de liaison dat het hen niet duidelijk was dat de verklaringen die zij op 21 juli 2014 hadden afgelegd als bewijs zouden worden gebruikt in het Thaise strafrechtelijke onderzoek. Er is tevoren niet gesproken over de consequenties die het afleggen van een verklaring mogelijk zouden kunnen hebben. Uit deze gang van zaken blijkt dat de betrokken politieambtenaren geen zorgvuldige afweging hebben gemaakt. Evenmin blijkt dat zij zich op enig moment rekenschap hebben gegeven van de gevolgen voor verzoekers.

Gevolgen voor verzoekers

Verzoekers zijn eind 2015 in Thailand veroordeeld voor witwassen. Verzoeker kreeg in eerste aanleg 103 jaar celstraf opgelegd, waarvan hij er 20 zou moeten uitzitten. In 2017 is verzoeker in hoger beroep opnieuw veroordeeld en is aan hem een gevangenisstraf opgelegd van 75 jaar, waarvan hij 20 jaar moet uitzitten. Verzoekster is in hoger beroep veroordeeld tot een gevangenisstraf van 11 jaar waarvan zij 7 jaar en 4 maanden effectief moet zitten.

Verzoekers verblijven in Thailand in de gevangenis onder moeilijke omstandigheden. In antwoord op Kamervragen over de situatie van verzoekers stelt de minister dat hij goed bekend is met de medische situatie en de detentieomstandigheden van verzoeker en bevestigt hij dat Thailand een land is waar de detentieomstandigheden in het algemeen tekort schieten.

Uit de gang van zaken zoals hiervoor is weergegeven blijkt naar het oordeel van de Nationale ombudsman dat de Nederlandse overheidsinstanties zich bij de voorbereiding van het rechtshulpverzoek terdege bewust waren van de (detentie)omstandigheden in Thailand. Toen duidelijk werd dat het rechtshulpverzoek niet tijdig dreigde te worden uitgevoerd hebben de instanties geen oog meer gehad voor het perspectief van verzoekers en hebben zij verzuimd na te gaan of het gekozen middel onevenredig zwaar zou ingrijpen in het leven van verzoekers. De Nationale ombudsman acht deze gang van zaken onzorgvuldig.

Positie van verzoekster

Uit de bevindingen blijkt dat in Nederland geen strafrechtelijk onderzoek tegen verzoekster is ingesteld en dat er ook geen voornemen was daartoe over te gaan. In het hiervoor genoemde rechtshulpverzoek wordt verzoekster als getuige genoemd. In de

brief van 14 juli 2014 aan de Thaise autoriteiten wordt verzoekster als verdachte aangemerkt. Desgevraagd stelt de officier dat de reden om daartoe over te gaan was dat ze 'de Thaise autoriteiten iets in handen moesten geven om het onderzoek te starten.'

Verzoekster is naar aanleiding van de brief van 14 juli 2014 door de Thaise autoriteiten als verdachte aangehouden en strafrechtelijk vervolgd. Zij verblijft onder moeilijke omstandigheden in de gevangenis en ontvangt - anders dan haar Nederlandse echtgenoot - geen consulaire bijstand omdat zij niet de Nederlandse maar de Thaise nationaliteit heeft. Om die reden komt zij evenmin op enig moment in aanmerking voor overdracht van de tenuitvoerlegging van het aan haar opgelegde strafvonnis door Nederland.

Uit niets blijkt dat de betrokken Nederlandse overheidsfunctionarissen rekening hebben gehouden met de te verwachten gevolgen van hun handelen voor verzoekster. De enige reden om verzoekster in de procedure te betrekken was de Thaise autoriteiten ertoe te bewegen een eigen strafrechtelijk onderzoek tegen verzoeker in te stellen. De voorzienbare gevolgen voor verzoekster, die door hun toedoen in Thailand in verband werd gebracht met drugsgelateerde delicten lijken op geen enkele manier een rol te hebben gespeeld in de afwegingen van het onderzoeksteam. De ombudsman acht dit bijzonder onzorgvuldig.

Conclusie

Alles overziend komt de ombudsman tot de conclusie dat de Nederlandse overheidsinstanties die betrokken waren bij de acties die volgden op het rechtshulpverzoek aan Thailand onvoldoende oog hebben gehad voor het perspectief van verzoekers.

De klacht over het handelen van het Openbaar Ministerie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie na het uitbrengen van een rechtshulpverzoek aan Thailand is gegrond.

Nationale ombudsman

Reinier van Zutphen